

การสร้างสรรค์และยกระดับเสวียนหม้อภูมิปัญญาของ ชาวใต้สู่ผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่ง ตำบลขนานนก จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทความวิจัย

ปรัชญา กฤษณะพันธ์^{1*} และ รุ่งริ จิตภักดี²

วันที่รับบทความ:

17 มิถุนายน 2563

วันแก้ไขบทความ:

1 ตุลาคม 2563

วันตอบรับบทความ:

9 ตุลาคม 2563

¹สำนักวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อำเภอท่าศาลา
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

²สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

*ผู้เขียนหลัก อีเมล: k.prachya@gmail.com

บทคัดย่อ

การจักสานเสวียนหม้อเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลขนานนก จังหวัดนครศรีธรรมราชที่กำลังสูญหายจากพื้นที่ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้เทคนิคการจักสานเสวียนหม้อและยกระดับผลิตภัณฑ์เป็นของใช้ของตกแต่งที่มีอัตลักษณ์ของชุมชน เป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากไตรภาคี คือ นักวิจัย ประชาชนชุมชนด้านการจักสานจำนวน 9 คน และผู้ประกอบการกิจการโรงแรมสโตนีบูทิดไฮเทลจำนวน 3 ราย ด้วยการดำเนินการดังนี้ 1) การวิเคราะห์ความต้องการของไตรภาคี 2) การออกแบบผลิตภัณฑ์ 3) การทดลองขึ้นรูปผลิตภัณฑ์และพัฒนาเทคนิคการจักสาน 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ 5) การตลาดและความพึงพอใจของผู้บริโภค จากการดำเนินงานส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จักสานมีอัตลักษณ์ของชุมชน โดยมีแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งคือ วิถีคนป่าจาก องค์ประกอบของต้นจาก ปล้องโรงสีข้าวโบราณ แบบบ้านพื้นถิ่น และนกน้ำในป่าจาก ผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งที่พัฒนาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผลิตภัณฑ์ส่องสว่างและผลิตภัณฑ์ประดับตกแต่ง รวม 8 ผลงาน และใช้เทคนิคการจักสานเสวียนหม้อรูปแบบใหม่ที่สร้างความน่าสนใจและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ถึง 16 เท่า ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ชุมชนยังรวมกลุ่มจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ระบบนิเวศจากครบวงจร บ้านบางตะลุมพองเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาทรัพยากรจากป่าจากให้เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ และเป็นที่ต้องการของตลาดและมีการบริหารจัดการโดยชุมชน

คำสำคัญ:

จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำบลขนานนก
เสวียนหม้อ
เทคนิคการจักสาน
ผลิตภัณฑ์ของใช้
ของตกแต่ง

Creation and Elevation of Pot Rests: Southerners' Local Wisdom to Decorative Products of Khanap Nak Sub-District, Nakhon Si Thammarat Province

Research Article

Prachya Kritsanaphan^{1,*} and Rungrawee Jitpakdee²

Received:

17 June 2020

Received in revised form:

1 October 2020

Accepted:

9 October 2020

¹*School of Architecture and Design, Walailak University, Thasala District, Nakhon Si Thammarat Province, 80160 Thailand*

²*School of Management, Walailak University, Thasala District, Nakhon Si Thammarat Province, 80160 Thailand*

*Corresponding author's E-mail: k.prachya@gmail.com

Abstract

The basketwork of pot rests, one of the local wisdom examples in Khanap Nak sub-district, Nakhon Si Thammarat province, is gradually disappearing from the area. The research objectives are to design and develop products by using the basketwork technique of pot rests and to upgrade such products to become decorative products with the identity of the community. The tripartite participatory action research with an area-based approach has engaged nine researchers and basketwork masters in the community and three boutique hotel entrepreneurs. The following processes ensued 1) tripartite demand analysis; 2) product design; 3) product forming tests and basketwork technique development; 4) product development; and 5) marketing and consumer satisfaction. The actions taken have given the basketwork product the community identity. The decorative products' design concept concerns the lifestyle of nipa palm forest dwellers, nipa palm elements, the chimney of ancient rice mills, local house styles, and water birds in nipa palm forests. The developed decorative products are classified into two main categories, including lighting products and decorative products with eight product works in total. The pot rest's new basketwork technique has drawn attraction to the products and raised the value by sixteen times, generating more income for the community. Additionally, the community has jointly established a self-managed, holistic nipa palm ecosystem learning centre at Bang Talumphor village to encourage the community to develop and utilize resources from the nipa palm forest to create new products that get into the market.

Keywords:

Nakhon Si Thammarat province,
Khanap Nak sub-district,
Pot-rest,
Basketwork techniques,
Decorative products

สถานการณ์ที่เป็นอยู่เดิม

พื้นที่ชุมชนชนบทในลุ่มน้ำปากพนังมีความอุดมสมบูรณ์ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งและมีลำคลองหัวไทรไหลผ่านหมู่บ้าน ก่อให้เกิดลำคลองสาขาระบายตัวตามหมู่บ้าน ทำให้ระบบการผลิตหลักของชุมชนสัมพันธ์กับคุณภาพน้ำ เช่น นาข้าว พืชผักท้องถิ่นและปาล์ม ด้วยบริบทของพื้นที่ตำบลชนบททำให้ประชากรในชุมชนประกอบอาชีพหลัก ได้แก่ อาชีพเกี่ยวกับปาล์ม อาชีพเพาะปลูกนาข้าว (แบบดั้งเดิม) อาชีพการทำประมงลุ่มน้ำและชายฝั่ง และอาชีพการทำนาเกลือ ซึ่งวิถีการประกอบอาชีพเกี่ยวกับปาล์มของชนลุ่มน้ำปากพนังมีมาอย่างยาวนาน

“ต้นจาก” เป็นพืชท้องถิ่นดั้งเดิมของชุมชนที่สามารถสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว และเป็นพืชที่ปรับตัวได้ดีในสภาพนิเวศบริเวณลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยพบว่าต้นจากสามารถเจริญเติบโตตามธรรมชาติทั่วไป ทั้งแบบกระจัดกระจายและหนาแน่นเป็นป่าจาก โดยต้นจากจะขึ้นอยู่กระจายสองฝั่งแม่น้ำและลำคลองสาขา และพบหนาแน่นในอำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ และอำเภอหัวไทร รวมพื้นที่ป่าจากประมาณ 25,594 ไร่ และพบว่าตำบลชนบท อำเภอปากพนัง มีพื้นที่ป่าจากมากที่สุดประมาณ 7,500 ไร่ ซึ่งปลูกโดยเจ้าของที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมาย ชุมชนชนบทมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับปาล์มประมาณร้อยละ 40 ของครัวเรือนทั้งหมด มีรายได้จากการทำน้ำตาลจากเฉลี่ยประมาณ 11,808 บาทต่อครัวเรือนหรือประมาณ 94,464 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งถือว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับปาล์ม ได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของชุมชนในลุ่มน้ำปากพนัง ดังนั้นผลผลิตจากต้นจากและส่วนประกอบอื่นของต้นจาก ใบจาก ก้านจาก จึงเป็นทุนทางธรรมชาติและรากฐานสำคัญให้กับชุมชน ในการสร้างงานสร้างอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน (Sittinoon, 2014)

ในอดีตชุมชนใช้ประโยชน์ของต้นจากเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีพ ทั้งการจับสัตว์น้ำในบริเวณป่าจาก การทำน้ำตาล การใช้จากเป็นอาหาร ใช้ทำผลิตภัณฑ์จักสาน เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งการสะสมและสืบทอดภูมิปัญญาการจักสานของชาวบ้านมีมาอย่างยาวนานไม่น้อยกว่า 200 ปี ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของต้นจากได้ถ่ายทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เกษตรกรนำก้านจากทำเป็นเสวียนหม้อเพื่อใช้ในครัวเรือนและจำหน่ายในชุมชน สามารถสร้าง

รายได้ให้กับชุมชนชนบทมากในอดีตจนสามารถเลี้ยงดูลูกหลานได้รับการศึกษาและมีงานในระดับที่ดี ซึ่งส่งผลให้ชาตผู้สืบทอดภูมิปัญญาการจักสาน นอกจากนี้ชุมชนมีการแปรรูปจากเป็นหลัก เช่น น้ำตาลจาก น้ำส้มจาก และยังไม่เห็นความสำคัญของการนำส่วนประกอบอื่น ๆ ของต้นจาก มาเพิ่มมูลค่าเพื่อให้สามารถรองรับตลาดภายนอกได้

สถานการณ์ปัจจุบันของการจักสานเสวียนหม้อในตำบลชนบท พบว่ามีผู้จักสานเพียง 1 ท่าน ที่สามารถจักสานเสวียนหม้อได้อย่างชำนาญ ที่เหลือประมาณ 10 ท่าน เป็นผู้จักสานมาจากและหมวกเปียว แต่ไม่มีความชำนาญในการจักสานเสวียนหม้อ ผู้จักสานส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและไม่มีการรวมกลุ่มอาชีพ มีฝีมือการจักสานในระดับดี เน้นการจักสานรูปแบบเดิม มีการนำทรัพยากรจากใบจากและก้านจากมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน จำหน่ายในพื้นที่ชุมชนของตนเอง แต่มีรูปแบบไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์รวมถึงการตลาดเพื่อการจำหน่ายให้เกิดรายได้สู่ชุมชน ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยวมีความต้องการผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งจากวัสดุธรรมชาติ และผู้ซื้อที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและผลิตจากวัสดุตามธรรมชาติ (Patcharametha, 2015)

จากการศึกษาเทคนิคการจักสานผลิตภัณฑ์เสวียนหม้อในหลากหลายพื้นที่ เพื่อทำความเข้าใจขั้นตอนการขึ้นรูป ความยากง่ายในการจักสานและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้พบว่า การทำเสวียนหม้อของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน และใช้วัสดุอื่น ๆ นอกจากก้านจาก เช่น ก้านมะพร้าว ต้นกระจุต เป็นต้น และพบว่าเสวียนหม้อถูกใช้เพื่อรองกันหม้อไม่ให้พื้นบ้านสกปรก จากการก่อกองในการปรุงอาหาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับรูปแบบการปรุงอาหารในยุคปัจจุบันที่ผู้คนส่วนใหญ่ใช้เตาแก๊สหรือเตาไฟฟ้า ซึ่งไม่ทำให้อันหม้อมีเขม่าดำและไม่จำเป็นต้องใช้งานเสวียนหม้อ ทำให้ความต้องการซื้อเสวียนหม้อลดลง และพบว่าผู้จักสานบางรายดัดแปลงการจักสานเพื่อประโยชน์ใช้สอยแบบเดิม เป็นการจักสานเพื่อเป็นของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การจักสานหมวกจากให้มีขนาดเล็ก เคลือบแล็กเกอร์ตกแต่งให้สวยงาม ใส่ห่วงเป็นพวงกุญแจ เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ จำหน่ายในราคาชิ้นละ 20 บาท เป็นต้น และผู้จักสานจะผลิตตามคำสั่งซื้อจากตลาดชุมชน ผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดนัดของชุมชน ทั้งนี้ผู้จักสานแต่ละคนมีทักษะการจักสานในแต่ละรูปแบบไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความชำนาญและขนาด ทำให้ราคาจำหน่ายไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับขนาดของผลิตภัณฑ์ (ตารางที่ 1) ดังนั้นรายได้ของผู้จักสานจึงไม่แน่นอน ส่งผลให้ชาวบ้านหันไปทำอาชีพทำน้ำตาลมากขึ้น

ตารางที่ 1 การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานแบบเดิมในชุมชน

รูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมในชุมชน	จำนวนที่ผลิตได้/วัน/คน	ราคา/หน่วย
หมากจาก	 พวงกุญแจหมากจาก 30-50 ชิ้น หมากจาก 40-60 ชิ้น (ขึ้นอยู่กับความชำนาญและขนาด)	พวงกุญแจหมากจาก 20 บาท/หน่วย หมากจาก 5-10 บาท/หน่วย (ราคาขึ้นอยู่กับขนาด)
เสวียนหม้อ	 เสวียนหม้อ 5-10 ใบ (ขึ้นอยู่กับความชำนาญและขนาด)	เริ่มต้นที่ 25-150 บาท (ราคาขึ้นอยู่กับขนาด)
หมวกเปี้ยว	 หมวกเปี้ยว 10-15 ใบ (ขึ้นอยู่กับความชำนาญ)	เริ่มต้นที่ 80-120 บาท

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 โดย Jitpakdee & Klamsaengsai (2019) พบว่าชาวบ้านในตำบลขนานนาร้อยละ 64 ประกอบอาชีพทำน้ำตาลจาก ร้อยละ 27 ประกอบอาชีพทำน้ำส้มจาก และ ร้อยละ 9 ประกอบอาชีพจักสานและทำนาข้าว ส่งผลให้บ้านจากและใบจากซึ่งเป็นวัสดุหลักในการจักสานไม่สมบูรณ์ และความยาวของก้านจากไม่เหมาะสม เนื่องจากมีการตัดแต่งทางจากเพื่อให้วงจากมีความสมบูรณ์มากที่สุด

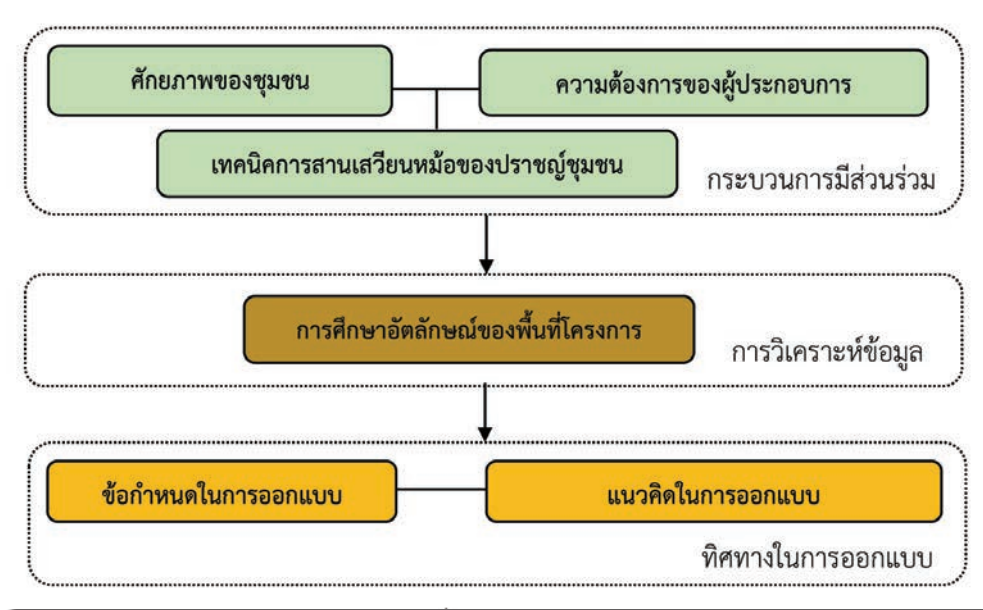
จากการสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานสรุปได้ว่าชุมชนมีความต้องการอนุรักษ์องค์ความรู้และภูมิปัญญาการจักสาน ต้องการใช้ประโยชน์ป่าจากอย่างยั่งยืนตลอดไป และมีความต้องการพัฒนาและยกระดับจากซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสู่การเพิ่มรายได้ของชุมชน พัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่ามากขึ้น และชุมชนผู้ปลูกต้นจาก มีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากให้เป็นอาชีพที่มั่นคงต่อไปในอนาคต แต่ปัญหาที่พบในพื้นที่คือ ปัจจุบันผู้จักสานเสวียนหม้อได้มีไม่ถึง 10 คน ไม่มีการรวมกลุ่มและไม่มีคนรุ่นใหม่มาเรียนรู้ต่อยอด ในอนาคตภูมิปัญญาการจักสานเสวียนหม้อจะสูญหายไปจากชุมชน แนวทางเดียวที่จะรักษาภูมิปัญญานี้ไว้คือ การสานต่อของหน่วยงานและสถาบันการศึกษา โดยนำไปบูรณาการในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การสืบสานและการร่วมกันอนุรักษ์ไว้

กระบวนการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับของชุมชนเป้าหมาย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากไตรภาคี ซึ่งประกอบด้วย นักวิจัย ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานจำนวน 9 คน และผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากโรงแรมเมืองลิเกอร์และโรงแรมบุญประสพ จำนวน 4 ท่าน และเจ้าของธุรกิจบ้านพักวงศ์เปี้ยลัจจ์และผู้ประกอบธุรกิจบริษัททัวร์ไทยสมายด์ จำกัด 2 ท่าน โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1 และมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการของไตรภาคี

การวิเคราะห์การพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ 3 ฝ่าย ได้แก่ ชุมชน นักวิจัย และผู้ประกอบการ ทำให้ทราบถึงความต้องการของชุมชนที่จะอนุรักษ์องค์ความรู้และภูมิปัญญาการจักสานไว้ ต้องการใช้ประโยชน์ป่าจากอย่างยั่งยืนตลอดไปและมีความต้องการพัฒนาจาก นักวิจัยต้องการให้ชุมชนมีการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและสามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์ได้ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยวต้องการต่อยอด

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา ยกระดับสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่ม เหมาะกับการนำไปใช้ตกแต่งโรงแรมและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์จึงต้องตรงใจผู้ซื้อและสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน ดังนั้นแนวทางในการออกแบบเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาการจักสานเสวียนหม้อ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับศักยภาพทุนชุมชนสู่การสร้างรายได้ จึงมีแนวทางการดำเนินงานดังตารางที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบผลิตภัณฑ์

การระดมความคิดในการออกแบบ โดยลงพื้นที่เพื่อศึกษาชุมชน รวบรวมข้อมูล จากปราชญ์ชุมชนด้านการจักสาน ในตำบลขนานนากและพื้นที่ใกล้เคียงในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 9 คน และผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยว โดยศึกษาวิธีการขึ้นรูปเสวียนหม้อ ออกแบบโดยร่างแบบในครั้งที่ 1 และ 2 ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบซึ่งนำเทคนิคและภูมิปัญญาการขึ้นรูปเสวียนหม้อมาดัดแปลง สำหรับนำไปใช้ตกแต่งห้องพัก ส่วนกลางและส่วนต้อนรับของโรงแรมสไตล์บูทีคโฮเทล ซึ่งข้อกำหนดการออกแบบจากความคิดเห็นของชุมชนนักวิจัยและผู้ประกอบการประกอบด้วย

1) **ผลิตภัณฑ์ส่องสว่าง** เช่น โคมไฟแบบแขวนเพดาน โคมไฟแบบติดผนัง โคมไฟแบบตั้งโต๊ะ เติงเทียน ด้านคุณสมบัติ

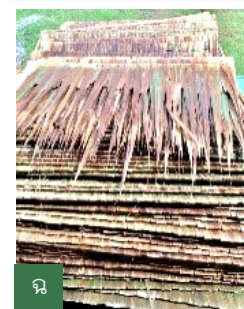
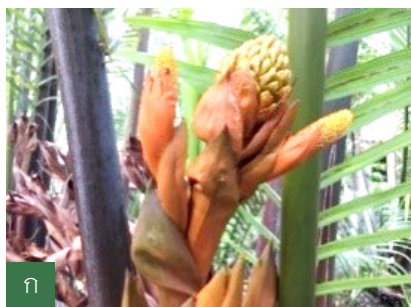
และประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ต้องสามารถส่องสว่างได้ มีขนาดสัดส่วนที่สามารถติดตั้งกับโรงแรมสไตล์บูทีคโฮเทลได้ง่าย และใช้วัสดุทำจากเป็นหลัก โดยผสมผสานกับส่วนของต้นจากและวัสดุอื่นในท้องถิ่น เช่น ไม้ผัด ซึ่งเป็นไม้ที่มีจำนวนมากในป่าจากของอำเภอปากพนัง และเชิงเทียนต้องสามารถวางเทียนทั้งในรูปแบบสำเร็จรูปและเทียนไขได้

2) **ผลิตภัณฑ์ประดับตกแต่ง** เช่น กระดาษตกแต่งผนังและตั้งโต๊ะ นาฬิกาแขวนผนัง กล้องดนตรี ใช้วัสดุทำจากเป็นหลัก โดยผสมผสานกับส่วนของต้นจากและวัสดุอื่นในท้องถิ่น

แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ มาจากการศึกษารูปแบบอัตลักษณ์ของพื้นที่ในลุ่มน้ำปากพนัง ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ทั้งที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นและธรรมชาติสร้างขึ้น รวมถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นของอำเภอปากพนัง โดยวิเคราะห์และศึกษารูปทรงของจาก ดอกจาก ลูกจาก ใบจากและบริบทอื่น ๆ ในพื้นที่ เช่น ปล่องโรงสี บ้านจากทางจาก ตับจากมุงหลังคา นกนางแอ่น หิ่งห้อยในป่าจาก (ภาพที่ 2) โดยนำมาผสมผสานกับเทคนิคการขึ้นรูปเสวียนหม้อ ศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์รูปทรงรูปร่างของอัตลักษณ์ให้มีความสัมพันธ์ สื่อสารตรงไปตรงมา นำสู่การสร้างข้อกำหนดในการออกแบบและทิศทางการออกแบบให้สอดคล้องกับรากฐานของพื้นที่เป็นผลงานออกแบบ 8 รูปแบบ (ภาพที่ 3)

ตารางที่ 2 แนวทางการดำเนินงาน

สถานการณ์เดิม ของผลิตภัณฑ์และชุมชน	ความต้องการของชุมชน	แนวทางการพัฒนา จากผู้ประกอบการ	แนวทางการออกแบบ ต่อยอดภูมิปัญญาจากนักวิจัย
1) ผลิตภัณฑ์จักสานรูปแบบเดิม และใช้เทคนิคการจักสานแบบเดิม 2) ไม่มีสีสันทึบสวยงาม 3) ข้อจำกัดด้านวัสดุจาก 4) ผู้จักสานส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	1) ต้องการรูปแบบใหม่ที่เป็นที่ต้องการของตลาด 2) การทำสีของผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคแบบง่าย 3) การใช้ทรัพยากรไม้อื่น ๆ ในพื้นที่ป่าจาก	1) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ตกแต่งส่วนต่าง ๆ ของห้องพักและโซนอื่น ๆ ของโรงแรม 2) สินค้ามีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	1) นำเทคนิคการจักสานมาประยุกต์ให้เกิดรูปทรงที่เกิดจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น 2) พัฒนาการทำสีผลิตภัณฑ์จักสานด้วยการจุ่มแบบเดียวกับงานเซรามิก 3) เน้นทำผลิตภัณฑ์ที่ขายได้ราคาสูงกว่าการจักสานในเชิงอุตสาหกรรม เนื่องจากผู้จักสานส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ

ภาพที่ 2

เอกลักษณ์ท้องถิ่นของอำเภอปากพนัง ซึ่งเป็นแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ ก) รูปทรงของดอกจาก ข) รูปทรงของพวงลูกจาก ค) รูปทรงของปล้องโรงสี ง) รูปทรงของบ้านจากทางจาก จ) รูปทรงของลูกจากฝาคีรี ฉ) ตับจากมุงหลังคา ช) รูปทรงของนกนางแอ่น และ ซ) แสงจากหิ่งห้อยในป่าจาก

ภาพที่ 3

ผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาการจักสานเสวียนหม้อ ก) โคมไฟแบบแขวนเพดาน แบบที่ 1 ข) โคมไฟแบบติดผนัง ค) โคมไฟแบบตั้งโต๊ะ ง) กระเจ๊กตกแต่งผนังและตั้งโต๊ะ จ) นาฬิกาแขวนผนัง ฉ) กล้องดนตรี ช) โคมไฟแบบแขวนเพดาน แบบที่ 2 และ ซ) เชิงเทียน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองขึ้นรูปผลิตภัณฑ์และพัฒนาเทคนิคการจักสาน

ก่อนการทดลองขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ กลุ่มวิสาหกิจน่ายอดทอง ตำบลวังวน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เพื่อศึกษาตัวอย่างการจักสานงานผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการภายในกลุ่ม การจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเปิดมุมมองของปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อให้เห็นถึงเทคนิคและการดัดแปลงภูมิปัญญาการจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ที่เป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจน่ายอดทองเป็นตัวอย่างที่ดีที่ทำให้เห็นว่า หากมีการนำภูมิปัญญาการจักสานมาพัฒนารูปแบบด้วยความคิดสร้างสรรค์จะสร้างมูลค่าเพิ่มของชิ้นงานได้มากขึ้น

การทดลองขึ้นรูปตามแบบ (ภาพที่ 4) เริ่มต้นโดยนักวิจัยทดลองขึ้นรูปผลิตภัณฑ์พร้อมกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อและปรับเทคนิคการจักสานไปพร้อมกัน ซึ่งมีระดับความยากง่ายในการจักสานผลิตภัณฑ์ดังตารางที่ 3 กระบวนการพัฒนาแบบร่วมกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อและผู้ประกอบการ (ภาพที่ 5) เริ่มต้นจากการจักสานผลงานการออกแบบที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมไม่มาก (ระดับความยากง่ายในการจักสาน = 1) เพื่อให้ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อฝึกฝนเรียนรู้และพัฒนาเทคนิคการจักสานอย่างเป็นขั้นตอน โดยให้ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อดัดแปลงตามความเข้าใจของตนเอง ขั้นตอนนี้มีระยะเวลาให้ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อได้ทดลองขึ้นรูปด้วยตนเองประมาณ 10 วัน

ภาพที่ 4

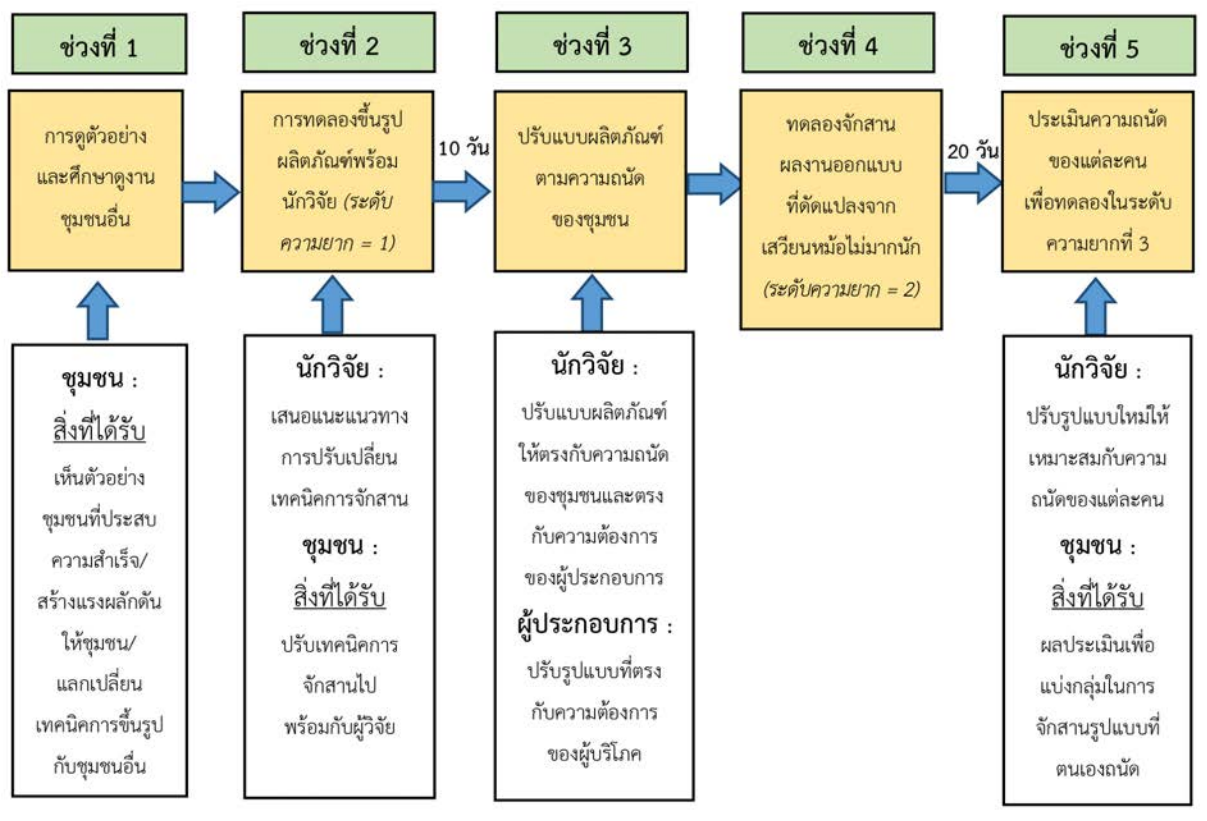
การทดลองขึ้นรูปตามแบบร่วมกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อ ก) การพัฒนาแบบร่วมกับปราชญ์ชุมชน ครั้งที่ 1 ข) การพัฒนาแบบร่วมกับปราชญ์ชุมชน ครั้งที่ 2 และ ค) ผลิตภัณฑ์จักสานที่พัฒนา

ตารางที่ 3 ระดับความยากง่ายในการจักสานผลิตภัณฑ์

ระดับความยากง่ายในการจักสาน	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
นิยาม/ความหมาย	- การจักสานผลงานการออกแบบที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมเล็กน้อย - ผู้จักสานสามารถดัดแปลงตามความเข้าใจของตนเองได้	- รูปแบบซับซ้อน - มีขนาดใหญ่หรือเล็กกว่าปกติ - มีการประกอบจากหลายชิ้นส่วนหรือจากวัสดุอื่น	- รูปแบบที่ยากและซับซ้อน - มีการดัดโค้งมากกว่าปกติ - มีรูปทรงที่บิดไปจากธรรมชาติของวัสดุ
ผลิตภัณฑ์			

หลังจากนั้นประเมินความถนัดของแต่ละคนเพื่อพัฒนาในรูปแบบที่แต่ละคนถนัด สามารถเข้าใจรูปแบบของชิ้นงานได้เป็นอย่างดี และหากประเมินแล้วมีความถนัดแบบใด จะได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่ยากและซับซ้อนขึ้น ซึ่งผลจากการประเมินสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ 1) กลุ่มที่มีความถนัดรูปแบบผลิตภัณฑ์ซับซ้อน จะใช้ก้านกลางของใบจากในการจักสานเป็นส่วนใหญ่ 2) กลุ่มที่มีความถนัดรูปแบบผลิตภัณฑ์ขนาดเล็ก จะใช้ก้านข้าง

ของใบจากในการจักสานเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสามารถดัดโค้งได้ง่ายกว่าก้านกลางของใบจาก ดังนั้นนักวิจัยได้พัฒนารูปแบบการขึ้นรูปที่มีความซับซ้อนร่วมกับนายแฝง รัตนรัตน์ และพัฒนารูปแบบงานที่ใช้การสานจากด้วยก้านข้างของใบจากและชิ้นงานขนาดเล็กให้นางศรีเวียง มุสิสุทธิ์ เพื่อให้ทั้งสองท่านที่มีความชำนาญในการจักสานเสวียนหม้อและเป็นผู้ถ่ายทอดเทคนิคการจักสานให้กับผู้สนใจในชุมชนต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 5

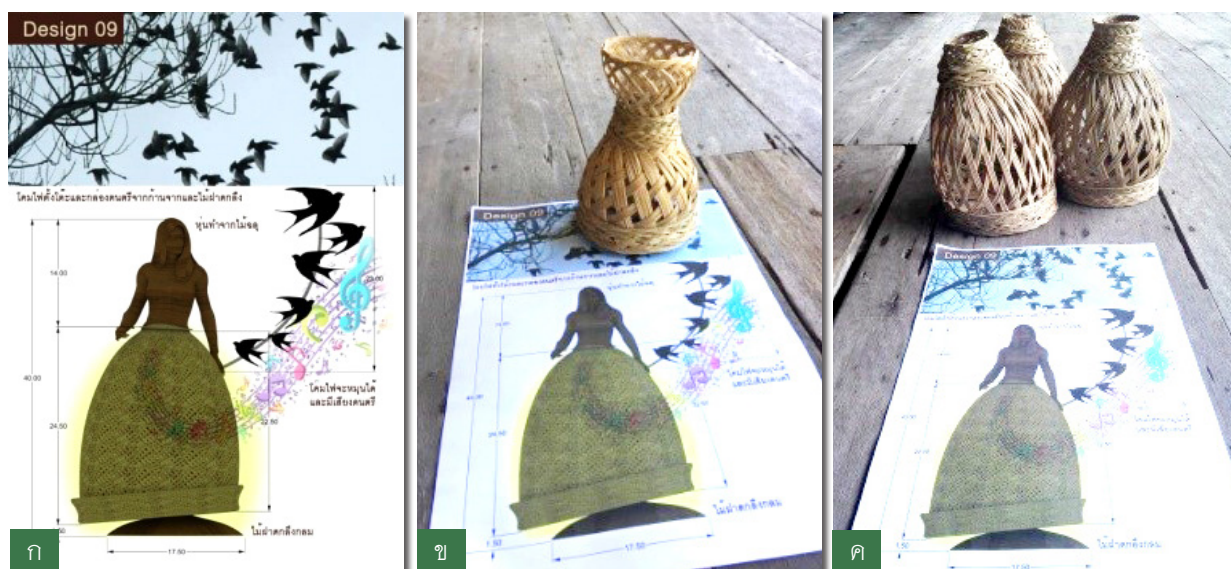
กระบวนการพัฒนาแบบร่วมกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อและผู้ประกอบการ

ขั้นตอนการพัฒนาแบบร่วมกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อครั้งที่ 2 นักวิจัยได้นำผลงานเสกภาพที่ได้จากการปรึกษากับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อถึงความเป็นไปได้ในการขึ้นรูปโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อเข้าใจขึ้นงานได้มากขึ้น รวมถึงการเสนอแนะรายละเอียดการจักสานให้มีความเรียบร้อยสวยงามมากขึ้น โดยการพัฒนาเทคนิคการจักสานในครั้งที่ 2 มีระยะเวลาให้ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อได้ทดลองขึ้นรูปด้วยตนเองประมาณ 10 วันและทำการประเมินการจักสานครั้งที่ 2 รวมถึงการเสนอแนะรายละเอียดการจักสานจากผู้ประกอบการและมีระยะเวลาให้ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อได้ทดลองขึ้นรูปในครั้งที่ 3 ด้วยตนเองประมาณ 20 วัน จากการประเมินวิธีการทำงานพบว่า การจักสานของปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อครั้งที่ 2 และ 3 (ภาพที่ 6) มีความประณีตสวยงามมากขึ้น สามารถทำซ้ำได้ครั้งละหลายใบมากขึ้น ผลงานจักสานที่ออกมามีความใกล้เคียงกับผลงานออกแบบ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์

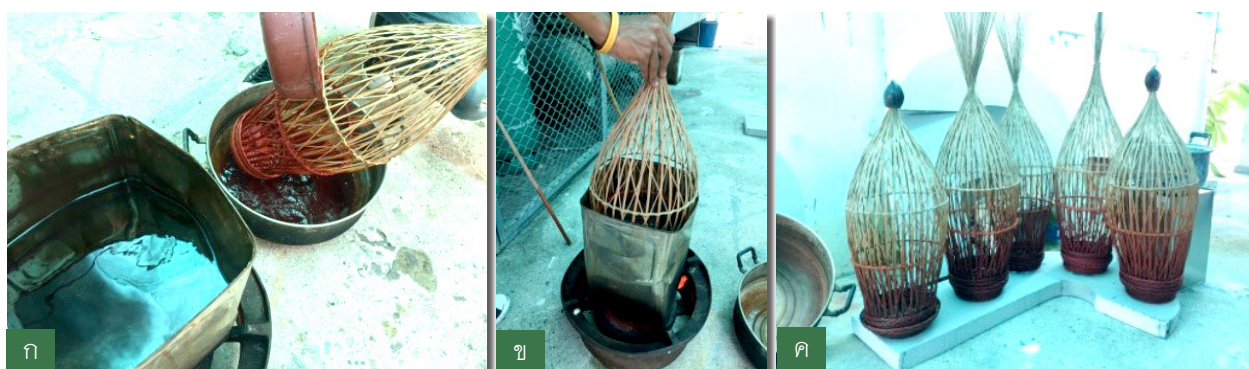
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อต้องมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์และประโยชน์ใช้สอยที่นำไปใช้งานได้กับสถานที่จริงได้ทันที ดังนั้นจึงพัฒนาวิธีการย้อมสีของผลิตภัณฑ์โดยใช้เทคนิคการตกแต่งผิวชิ้นงานแบบจุ่ม ซึ่งง่ายและเหมาะกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยขั้นตอนในการย้อมสี ใช้แนวคิดการย้อมสีแบบไล่โทนคล้ายสีของเปลือกลูกจากเมื่อหลุดจากพวงลูกจาก สีลูกจากแต่ละลูกจะมีสีที่ไล่โทนจากน้ำตาลเข้มไปยังสีครีม (ภาพที่ 7) จึงนำโหนดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับเทคนิคการย้อมสีโดยใช้การจุ่ม หากบริเวณใดใช้เวลาจุ่มนานจะมีสีเข้ม โดยกำหนดเวลาในการจุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน 4 ระดับคือ จุ่มผลิตภัณฑ์จักสานแล้วยกขึ้นทันที จะได้สีน้ำตาลอ่อน หากจุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน 2 นาที จะเป็นสีน้ำตาลเข้มระดับกลาง หากจุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน 4 นาที จะเป็นสีน้ำตาลเข้ม และหากจุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน 8 นาที จะเป็นสีน้ำตาลดำ

ผลจากการพัฒนาเทคนิคการจักสานเสวียนหม้อ ทำให้มี

ภาพที่ 6

การเปรียบเทียบการจักสานของปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อ ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3
ก) รูปแบบกล่องดนตรี ข) ผลการจักสานครั้งที่ 2 และ ค) ผลการจักสานครั้งที่ 3

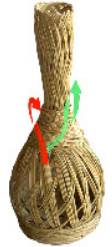
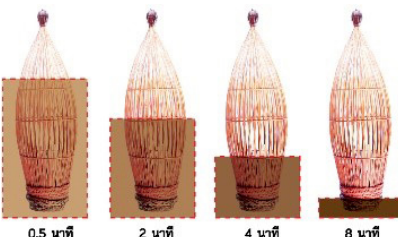
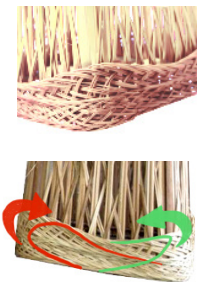
ภาพที่ 7

การย้อมสีแบบไล่โทนของผลิตภัณฑ์จักสาน ก) การชุบสีแบบไล่โทน ข) การจุ่มสีแบบไล่โทน และ
ค) ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการย้อมสี

ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ มุมมองของผู้จักสานในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ต้องให้เวลากับ ชุมชนในการพัฒนาตนเอง ดึงศักยภาพของแต่ละคนมาใช้ให้ เหมาะสม ทำให้ชุมชนได้รับองค์ความรู้และเทคนิคการขึ้นรูปใหม่ ซึ่งเทคนิคการขึ้นรูปใหม่ (ตารางที่ 4) เป็นการจักสานแบบฐานเอียง การจักสานด้วยการใช้โครงลวดเพื่อเปลี่ยนรูปทรงเป็นสี่เหลี่ยม

การยกขอบตรงกลาง การทำรูปทรงกลมด้วยการจักสานเสวียน หม้อ 2 ใบ และเทคนิคการจักสานแบบปรับขยายขนาดขอบให้ สอดรับกันพอดี การย้อมสีแบบไล่โทน และการจักสานขอบแบบ คลื่นทะเล โดยการพัฒนาแบบครั้งที่ 2 และ 3 (ภาพที่ 8) จะเห็น ถึงความประณีตของผลงานและระยะเวลาที่เร็วขึ้นต่อการจักสาน แต่ละรูปแบบ มีความชำนาญและสามารถทำซ้ำได้ครั้งละหลายใบ และได้คุณภาพรวมถึงมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4 นิยามและคำอธิบายขั้นตอนของเทคนิคการขึ้นรูปใหม่พร้อมรูปประกอบ

เทคนิคการขึ้นรูปใหม่	รูปประกอบ/รูปขยาย	นิยาม/คำอธิบายขั้นตอน
การจักสานแบบฐานเอียง		หลังจากจักสานส่วนฐานด้านล่าง (ลูกชี่) ให้ดึงก้านจากขึ้นรูปด้านข้าง เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง โดยวิธีการสลับเส้นขึ้นลงในรูปแบบเดิม
การจักสานด้วยการใช้โครงลวด		ตัดโครงลวดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 5 มิลลิเมตร เป็นรูปสี่เหลี่ยม 4 ขนาด โครงทั้ง 4 ขนาดจะเป็นตัวตั้งก้านจากด้านข้างของผลิตภัณฑ์ยึดและร้อยด้วยเส้นหวาย ทำให้เปลี่ยนรูปทรงเป็นสี่เหลี่ยมตามรูปทรงของโครงลวดที่นำมาใช้
การยกขอบตรงกลาง		เป็นรูปแบบการเก็บปลายก้านจากโดยแบ่งครึ่งเส้นข้าง ครึ่งแรกจะจักสานต่อไปเป็นคอขวดและวนปลายกลับมาเก็บปลายตรงกลางและครึ่งหลังจะจักสานวนอยู่บริเวณคอของภาชนะและเชื่อมติดกับส่วนของครึ่งแรกบริเวณคอขวด
การทำรูปทรงกลม		โดยทั่วไปขอบของเสวียนหม้อสามารถดึงเพื่อขยายขอบปากให้ใหญ่ขึ้นและเล็กลงได้ ดังนั้นเทคนิคนี้จึงนำจุดเด่นของการขยายขอบปากได้ ทำเป็นเสวียนหม้อ 2 ใบ และใช้การสวมปากให้ชนกันพอดีและขยับขอบของทั้งสองใบให้แน่นพอดีกัน
การย้อมสีแบบไล่โทน		ใช้เทคนิคการย้อมสี โดยใช้การจุ่มผลิตภัณฑ์จักสานลงในสีย้อม 3/4, 1/2, 1/4, 1/8 ของความสูงผลิตภัณฑ์จักสาน โดยระยะเวลาในการจุ่ม 0.5, 2, 4 และ 8 นาทีตามลำดับ สีที่ได้ออกมาเข้มไล่โทนตั้งแต่ฐานถึงขอบของผลิตภัณฑ์จักสาน
การจักสานขอบแบบคลื่นทะเล		การเก็บขอบด้านโคนของก้านจากให้มีความสวยงาม ใช้การเพิ่มก้านจากขึ้นใหม่แนบกับก้านจากเดิมและใช้การจักสานคล้ายการทำเสวียนหม้อแต่ต้องดึงก้านจากให้ชิดและดึงให้สูงและไล่ต่ำลงมาคล้ายคลื่นทะเล

ภาพที่ 8

การพัฒนาแบบร่วมกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อ ครั้งที่ 2 และ 3 ก) เชิงเทียน ข) โคมไฟแบบแขวนเพดาน แบบที่ 2 ค) โคมไฟแบบตั้งโต๊ะ และ ง) โคมไฟแบบติดผนัง

เนื่องจากผลิตภัณฑ์โคมไฟแบบติดผนังไม่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบได้ เนื่องจากรูปแบบที่ยากและซับซ้อนเกินไป ปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อจึงดัดแปลงกระเจก ตกแต่งผนังและตั้งโต๊ะเป็นกรอบรูปขึ้นมาทดแทน รวมเป็น 8 ผลิตภัณฑ์ (ภาพที่ 9) ได้แก่ 1) โคมไฟแบบแขวนเพดาน 2) โคมไฟแบบตั้งโต๊ะ 3) กรอบรูป 4) กระเจกตกแต่งผนังและตั้งโต๊ะ 5) นาฬิกาแขวนผนัง 6) กล้องดนตรี 7) โคมไฟแบบแขวนเพดาน 8) เชิงเทียน

ขั้นตอนที่ 5 การตลาดและความพึงพอใจของผู้บริโภค

ชุมชนต้องการนำสินค้าไปจำหน่ายนอกชุมชน เพื่อนำรายได้กลับเข้ามาในชุมชน การนำเสนอผลิตภัณฑ์จักสานต้นแบบโดยการทดสอบตลาดในตลาดนัดจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่สนใจผลิตภัณฑ์พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นที่พึงพอใจ ผลิตภัณฑ์บางชิ้นมีความแปลกใหม่และใช้วัสดุธรรมชาติมาผสมผสานของใช้ในชีวิตประจำวัน การแสดงราคาสินค้าที่ชัดเจน สินค้ามีขนาดที่เหมาะสมต่อการขนส่ง และการสื่อสารถึงภูมิปัญญาการจักสานของปราชญ์ชุมชน แต่ต้องปรับปรุงความประณีตของก้านจาก ควรเพิ่มการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย

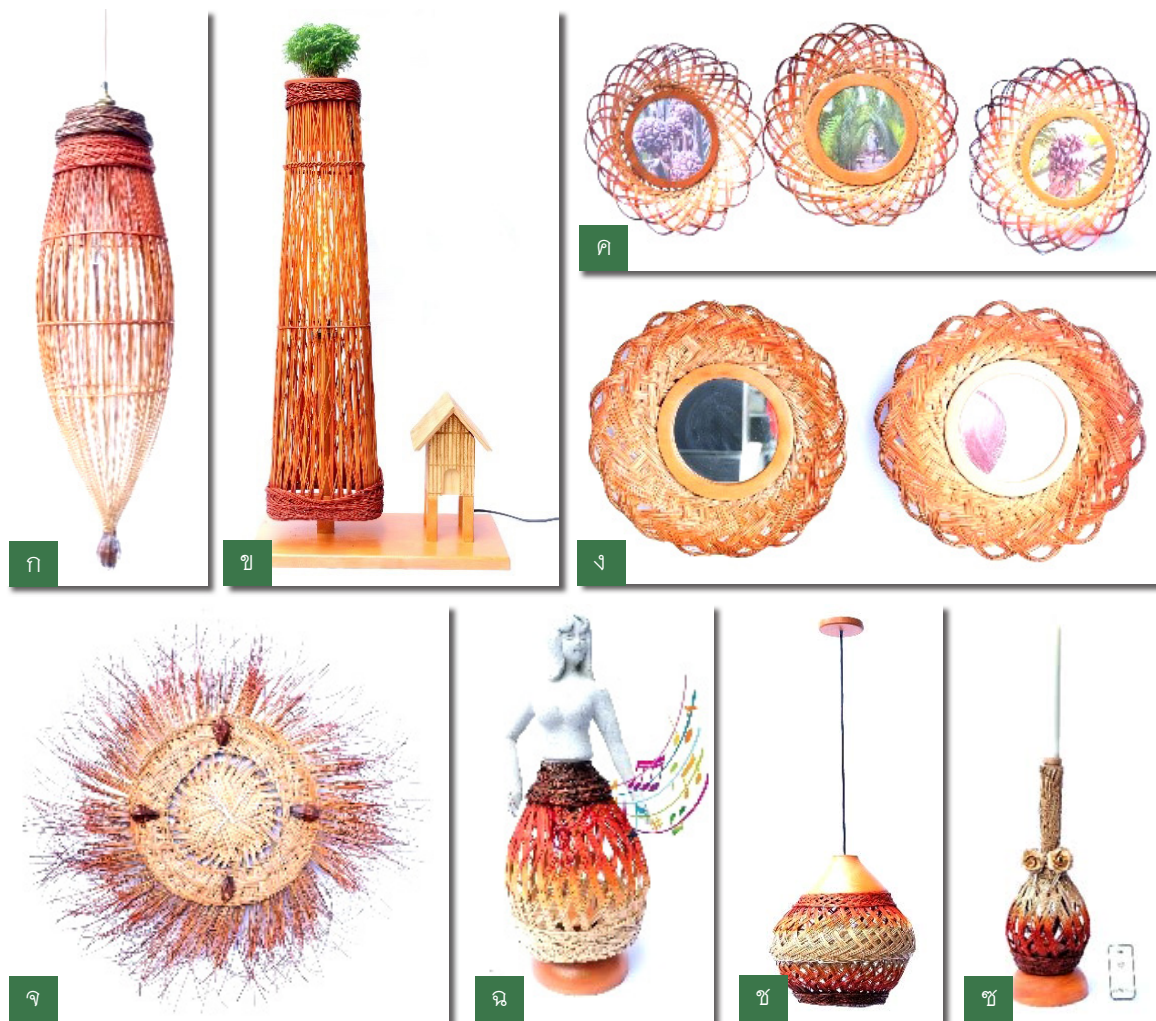
การนำเสนอแนะมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์จักสานให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยเพิ่มช่องทางการเข้าถึงและการจัดจำหน่ายด้วยการติดป้ายโฆษณาในโรงแรม การโฆษณาผ่านเครือข่ายโรงแรมและการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการติดตั้งผลิตภัณฑ์จักสานไว้ในโรงแรมพร้อมวางป้ายโฆษณาผลิตภัณฑ์ในห้องพัก โดยมีรายละเอียดสินค้า จุดเด่น

ประโยชน์ใช้สอย การใช้งาน วัสดุและข้อมูลการติดต่อกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อโดยตรง เพื่อให้ผู้ที่เข้าพักในโรงแรมที่สนใจผลิตภัณฑ์จักสาน สามารถติดต่อกับกลุ่มปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อได้โดยตรง (ภาพที่ 10)

การประเมินผลิตภัณฑ์จักสานต้นแบบจากตัวแทนผู้ประกอบการเครือข่ายโรงแรมและการท่องเที่ยว โดยการประเมินรูปแบบของผลิตภัณฑ์ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะจงเพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงผลิตภัณฑ์ร่วมกับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อ แกะไขส่วนรายละเอียดของผลิตภัณฑ์จักสานต้นแบบให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงจัดเวทีตัวแทนผู้ประกอบการในชุมชนร่วมกับเครือข่ายผู้ประกอบการในการหารือเพื่อสร้างช่องทางการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์จากป่าจากให้มากขึ้น

ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้

การดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการยกระดับภาชนะเสวียนหม้อภูมิปัญญาของชาวใต้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ พัฒนารูปแบบและเทคนิคการตกแต่งผิวชิ้นงานเพื่อให้เป็นผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งที่แปลกใหม่เหมาะกับการตกแต่งโรงแรมสไตล์บูทีคโฮเทล โดยบูรณาการร่วมกับการพัฒนาชุมชนในการขับเคลื่อนงาน องค์ความรู้ทางวิชาการจากภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

ภาพที่ 9

รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ก) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคมไฟแบบแขวนเพดาน แบบที่ 1 ข) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคมไฟแบบตั้งโต๊ะ ค) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกรอบรูป ง) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระจกดวงหน้าต่างและตั้งโต๊ะ จ) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบนาฬิกาแขวนผนัง ฉ) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกล่องดนตรี ช) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคมไฟแบบแขวนเพดาน แบบที่ 2 และ ซ) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเชิงเทียน

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของชุมชน (Participation) เป็นขั้นตอนและกระบวนการที่สำคัญ ส่งผลให้การดำเนินโครงการของหน่วยงานภาครัฐประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและได้รับการยอมรับจากชุมชน รวมถึงชุมชนมีจิตสำนึกร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการและลงมือด้วยตนเอง กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต้องให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ (Pratad, 2015) ที่สำคัญชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการผลิตเป็นหลัก พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ด้วยวัสดุในท้องถิ่น ด้วยวิธีการผลิตแบบพื้นถิ่นที่ประยุกต์ร่วมกับแนวทาง

ด้านหัตถอุตสาหกรรม (Thongkaew et al., 2015) ทั้งนี้ผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชนนำมาซึ่งรายได้ ทั้งจากการจำหน่ายสินค้าและการให้การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ (Jenjai, 2020) ซึ่งจะเป็ต้นทุนของชุมชนในการร่วมมือต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยตนเองต่อไป

การสร้างสรรคและยกระดับสินค้าชุมชน

การพัฒนาเทคนิคการจักสานใหม่ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ชุมชนต้องทราบถึงข้อจำกัดด้านวัสดุ การก้าวข้ามข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์จักสานและสร้างแนวทางใหม่ให้กับงานหัตถกรรมพื้นบ้านได้ การสร้างรูปทรงที่แปลกใหม่สามารถตอบสนอง

ภาพที่ 10

ก) – ฉ) การนำผลิตภัณฑ์จักสานของโครงการไปใช้เพื่อการตกแต่งโรงแรม

ความต้องการของผู้บริโภคได้มากกว่าการสร้างลวดลายใหม่ (Chaiyajan, 2014) การวิเคราะห์ความต้องการชุมชน แนวทางการพัฒนาจากผู้ซื้อและแนวทางในการออกแบบต่อยอดภูมิปัญญาของนักวิจัยหรือผู้ออกแบบ ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ จะต้องมีการสรุปรูปแบบของผลิตภัณฑ์จากผู้ซื้อเพื่อให้ได้ทิศทางในการออกแบบ ประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้งานได้กับสถานที่จริงได้ทันที (Chanmuang et al., 2018) เอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่มีความเฉพาะตัว โดดเด่นไม่ซ้ำใคร รูปทรงแปลกตาแตกต่างจากที่อื่นและผลิตภัณฑ์ตกแต่งควรเข้ากับสไตล์การออกแบบ ซึ่งจะดึงดูดความสนใจผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเลือกใช้วัสดุตกแต่งที่มาจากธรรมชาติ วัสดุรีไซเคิล นวัตกรรมจากท้องถิ่นหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการสกัดด้วยวิธีธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโรงแรม (Thaisitta, 2016) ทั้งนี้องค์ประกอบสำคัญของการเป็นที่พัสดุที่บูทิดคโฮเทลอย่างแท้จริงคือ การตกแต่งและการออกแบบอย่างมีสไตล์ที่ทันสมัยหรือร่วมสมัย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกัน (Sittichok, 2017) ดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องมีการพัฒนารูปทรงให้มีเอกลักษณ์ไปพร้อมกับเทคนิคและวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น

การสร้างผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจต้องเริ่มต้นจากความคิดที่แตกต่าง การวางกรอบแนวคิดในการออกแบบและการศึกษาอัตลักษณ์ของพื้นที่และมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยอาศัยเอกลักษณ์ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อให้เกิดความแตกต่างในด้านความคิดสร้างสรรค์และมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ที่สำคัญจะต้องเกิดกระบวนการระดมความคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน (Kunasri et al., 2017) ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพและมีแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นของชุมชน การทดลองขึ้นรูปและสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จะใช้แบบสอบถาม แบบร่างของผลิตภัณฑ์เพื่อสื่อสารแนวคิดในการออกแบบให้กับผู้ผลิต ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดรับรู้เข้าใจในรูปแบบที่พัฒนาและนำผลความคิดเห็นที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตได้จริง (Pantung, 2015) ทำให้ผู้ผลิตเข้าใจรูปแบบใหม่ของผลิตภัณฑ์สามารถประยุกต์และพัฒนาเทคนิคการจักสานเดิมสู่ขั้นตอนของการทดลองขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีแนวทางการผลิตที่เป็นไปได้ง่ายที่สุด และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ สามารถนำความคิด

เห็นไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่นได้ต่อไป

การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาให้มีเอกลักษณ์ สร้างความโดดเด่น อาทิเช่น การดัดแปลงรูปร่างของผลิตภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายด้วยการย้อมสี การทำลวดลายใหม่ การเพิ่มความทนทานของวัสดุด้วยวิธีธรรมชาติ เป็นต้น (Thongproyai & Boonmee, 2018) การขายในรูปแบบเดิมที่ไม่ตอบโจทย์มากนัก ชุมชนต้องหาตลาดและนำสินค้าไปจำหน่ายนอกชุมชน ดังนั้นชุมชนควรทำความเข้าใจในแนวคิดการตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการสินค้าชุมชนเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต การซื้อสินค้าของคนสมัยใหม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sudasna Na Ayudhaya, 2018) ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายด้วยการประชาสัมพันธ์และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านทางออนไลน์ให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นช่องทางใหม่ที่จะสร้างโอกาสให้นำเสนอสินค้าไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยไม่มีข้อจำกัดด้านระยะทาง การเดินทาง การขนส่ง ระยะเวลา และใช้งบประมาณที่ไม่เกินศักยภาพของชุมชน (Patharawongthana, 2016) ทั้งยังเข้าถึงข้อเสนอแนะ ความพึงพอใจของผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น สามารถนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว

การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การรวมกลุ่มกันในชุมชนจะสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน สามารถแก้ปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัญหามีทั้งที่เกิดจากผู้บริโภคและภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาเกี่ยวกับผู้ผลิตที่มีจำนวนน้อยและแต่ละคนมีทักษะความชำนาญที่แตกต่างกัน ทำให้คุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน (Rodchuen, 2017) ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการฝึกทักษะสร้างประสบการณ์และแลกเปลี่ยนทักษะการทำงานภายในกลุ่ม ทำให้ผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นมีคุณภาพมาตรฐานใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นใหม่มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

สถานการณ์ใหม่ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ชุมชนเกิดการพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างออกไป ทำให้เกิดมุมมองใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงาน มองการ

ดัดแปลงว่าเป็นเรื่องที่ทำหาความสามารถ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นใช้เทคนิคการย้อมสีแบบไล่โทนในรูปแบบเดียวกัน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดในทิศทางเดียวกัน มีความสวยงามและสร้างมูลค่าเพิ่ม มีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมและท้องตลาดทั่วไป เป็นตัวเลือกใหม่ให้กับกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ในการตกแต่งบ้านและรีไซเคิลจากวัสดุธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ผลการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจักสานด้วยเทคนิคการขึ้นรูปใหม่ สามารถพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ ทำให้ผลิตภัณฑ์ไคมีมูลค่าเพิ่มจากเดิมซึ่งวัสดุทำมาจากจำนวนเท่าเดิมที่สามารถทำเสร็จพร้อมได้ 1 ใบ ขายในราคา 120 บาท กลายเป็นไคไฟที่จำหน่ายในราคา 2,000 บาทได้ ในช่วงระยะเวลาดำเนินการวิจัย 3 เดือน มียอดขายซื้อผลิตภัณฑ์ไคไฟจำนวน 10 ชิ้น ทำให้มูลค่าของผลิตภัณฑ์จักสานเพิ่มขึ้นจากเดิมกว่า 16 เท่า และจากการสัมภาษณ์ตัวแทนปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อที่เข้าร่วมในโครงการ หลังจากผ่านไป 1 ปี พบว่ามีผู้สนใจผลิตภัณฑ์จักสานจากโครงการมากขึ้น มีคำสั่งผลิตในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ไคไฟแบบแขวนเพดานแบบที่ 1 ผลิตภัณฑ์ไคไฟแบบตั้งโต๊ะ ผลิตภัณฑ์กระจกตกแต่งผนังและตั้งโต๊ะ และผลิตภัณฑ์ไคไฟแบบแขวนเพดานแบบที่ 2 ไม่ต่ำกว่า 10 ชิ้นรูปแบบ สร้างรายได้และความภาคภูมิใจให้กับปราชญ์ชุมชนด้านการจักสานเสวียนหม้อเป็นอย่างมาก

การเปลี่ยนแปลงด้านการตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานเสวียนหม้อแบบเดิมยังไม่มีแนวทางการตลาด เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่งได้รับการพัฒนา และจากการดำเนินกิจกรรมทำให้มีการเปลี่ยนแปลงช่องทางการตลาดหลายช่องทาง ทั้งการจำหน่ายโดยการออกบูธสินค้า การจัดแสดงนิทรรศการ และการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์โดยเปิดเพจเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดใหม่ให้กับชุมชน มีการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ที่ก่อตั้งโดยชุมชน ผู้บริโภคนอกพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าตลาดในชุมชนและภายในจังหวัดที่สามารถออกบูธจำหน่ายและการฝากจำหน่ายผลิตภัณฑ์กับร้านของฝากของที่ระลึกได้ นำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในพื้นที่และการดำเนินกิจกรรมได้อย่างยั่งยืน

จากการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทำให้ชุมชนนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น การปรับปรุงความประณีตของงานจากการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายด้วยการสแกน QR code (ภาพที่ 11) เพื่อติดต่อสื่อสารกับศูนย์เรียนรู้ได้โดยตรง การแสดงราคาสินค้าที่ชัดเจนและการสื่อสารถึงภูมิปัญญาการจักสานของปราชญ์ชุมชน

ชุมชนเกิดการประสานความร่วมมือของคนในชุมชน เกิด

การรวมตัวและตั้งศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศจากครบวงจร บ้านบางตะลุมพอง หมู่ที่ 8 ตำบลขนานนก อำเภopakพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ศูนย์อำนวยการและประสานงานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การจัดทำเพจเฟซบุ๊ก ชื่อ “ป่าจาก” ขนานนก @บ้านบางตะลุมพอง (ภาพที่ 11) มียอดติดตามกว่าสามร้อยคนและมีการโฆษณาสินค้าในชุมชนจากป่าจากรวมถึงผลิตภัณฑ์จักสานที่เกิดขึ้นจากการ

ผลกระทบและความยั่งยืน ของการเปลี่ยนแปลง

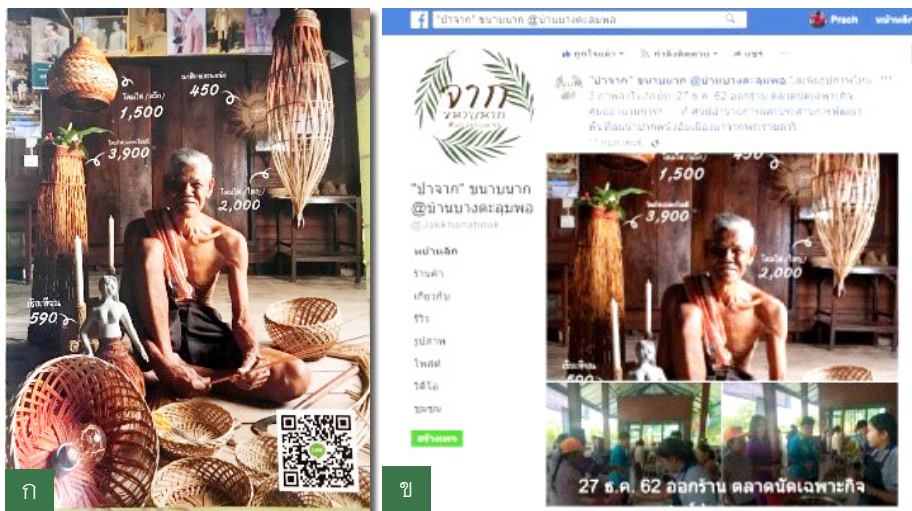
จากผลการดำเนินโครงการที่ใช้กระบวนการสร้างสรรค์และยกระดับเสถียรหม้อ ภาชนะภูมิปัญญาของชาวใต้ร่วมกับชุมชนและผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยกระบวนการทำงานแบบไตรภาคี เป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาชุมชนให้ได้ผลิตภัณฑ์และผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทำให้เกิดผลกระทบกับกลุ่มเป้าหมายสู่ความยั่งยืนดังนี้

1) ชุมชนตำบลขนานนกมีผลิตภัณฑ์ชุมชนจากทุนศักยภาพชุมชนที่ตรงกับความต้องการของตลาด

กระบวนการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคีส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของตลาด ด้วยการดัดแปลงเทคนิคการจักสานเดิม เปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์จากการเก็บรวบรวมความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ซื้อสินค้าโดยตรง ยกกระดับและเพิ่มมิติของผลิตภัณฑ์จักสาน ให้มีความน่าสนใจ มีความสวยงามน่าใช้ มีรูปแบบให้เลือกซื้อได้หลากหลายและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ มีราคาจำหน่ายที่สูงขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในอนาคตจะต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมโดยความต้องการของตลาดเป็นจุดเริ่มต้นกิจกรรมจนกระทั่งเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ในเครือข่ายชุมชน ซึ่งจะทำได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคต

2) ชุมชนสามารถบริหารจัดการหรือดำเนินกิจกรรม

ต่อไป สิ่งสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นในชุมชนคือ การดำเนินกิจกรรมด้วยชุมชน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต ซึ่งต้องใช้เวลากว่า 2 ปี ในการสร้างรากฐานชุมชน การเชื่อมโยงเครือข่ายให้กับชุมชนจนเกิดการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศจากครบวงจร บ้านบางตะลุมพอง หมู่ที่ 8 ตำบลขนานนก อำเภopakพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อยอดและสร้างตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน นำรายได้สู่ชุมชนที่มากขึ้นด้วยการพัฒนารูปแบบเสถียรหม้อให้เป็นที่ต้องการของตลาด การจักสานในรูปแบบใหม่สามารถขาย

ภาพที่ 11

การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ก) แผ่นพับซึ่งระบุราคาสินค้าที่ชัดเจนพร้อมช่องทางการติดต่อ และ ข) เพจเฟซบุ๊ก “ป่าจาก” ขนานนก @บ้านบางตะลุมพอง

ได้เริ่มต้นตั้งแต่ 300 บาท ถึง 2,000 บาท (ขึ้นอยู่กับประโยชน์ใช้สอยและการใช้งาน) ทั้งนี้การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีความเข้มแข็ง ต้องมีการแบ่งภาระหน้าที่กันในกลุ่ม การวางระบบการจัดการกลุ่ม การสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกชุมชน ที่สำคัญคือกลุ่มจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนต่อไปในอนาคต

3) ความเข้มแข็งและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการดำเนินโครงการทำให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มและพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศจากครบวงจร ส่งผลให้ชุมชนมีเครือข่ายในการสร้างงานสร้างอาชีพจากทรัพยากรป่าจาก นอกจากนี้ยังเกิดการประสานงานสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในการสร้างเครือข่ายของคนรุ่นใหม่ในพื้นที่เนื่องจากกลุ่มผู้จักสานในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนาต่อไปคือ การรวมกลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปวัสดุอื่นนอกเหนือจากงานจักสานที่มีในท้องถิ่น เพื่อสร้างเครือข่ายของคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ เรียนรู้สืบทอดภูมิปัญญา

ร่วมกับสถานศึกษาในชุมชนในการจัดกิจกรรมสาธิตการจักสาน เสริมหม้อเพื่อให้เยาวชนและคนรุ่นหลังได้นำภูมิปัญญามาสร้างรายได้แก่ตนเอง ครอบครัวและชุมชนต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการพัฒนาป่าจาก ส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาทรัพยากรจากป่าจากเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ให้เป็นที่ต้องการของตลาด ก่อให้เกิดเศรษฐกิจชุมชน ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สัญญาทุนเลขที่ WU-TRF-ABC60_10 และชุมชนตำบลขนานนา อำเภอลำปลายงัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี

References

- Chaiyajan, T. (2014). Ban Chiang art and culture in wickerwork product design of home decoration products. *Journal of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University*, 6(2), 26–52. (in Thai).
- Chanmuang, N., Rattanapan, C., & Saetiauw, P. (2018). Community product from rubber process materials in Phipun district, Nakhon Si Thammarat province. *Area Based Development Research Journal*, 10(5), 351–364. (in Thai).
- Jenjai, N. (2020). Upgrading kai-weaved textiles for cultural products of the Mae Loi Luang community, Chiang Rai province. *Area Based Development Research Journal*, 12(2), 144–155. (in Thai).
- Jitpakdee, R. & Klamsaengsai, S. (2019). *Developing potential of local community and their network of local wisdom of Nipa Palm for creating creative products toward commercial marketing (Research report)*. Nakhon Si Thammarat: School of Management, Walailak University. (in Thai).
- Kunasri, K., Panmanee, C., Singkharat, S., Suthep, S., & Suthep, D. (2017). Local identity selection for community product development: Case study of Baan Huay Chompoo community enterprise. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 10(4), 86–97. (in Thai).
- Pantung, P. (2015). The creative process to increase the value of the products and community of vetiver otop Ban Pakthok, Muang Phitsanulok. *VRU Research and Development Journal Science and Technology*, 10(3), 105–117. (in Thai).
- Patcharametha, T. (2015). A product design and development of rubber tree sawdust. *Built Environment Inquiry – BEI*, 14(1), 83–94. (in Thai).
- Patharawongthana, J. (2016). Expanding online market channel for community handicrafts product of Makhunwhan sub-district, Sanpatong district, Chiang Mai province by using e-commerce system. *FEU Academic Review*, 10(2), 163–175. (in Thai).

- Pratad, O. (2015). *Participation of citizens in community development in Fort Mahakan, Rattanakosin Island, Thailand*. (Master's Thesis). Bangkok: Faculty of Political Science, Thammasart University. (in Thai).
- Rodchuen, N. (2017). Designing the basketry bamboo products from local wisdom community enterprise basketry local handicrafts of Baan Dongchaplu, Bangmafor subdistrict, Krok Phra district, Nakhon Sawan province. *Art and Architecture Journal Naresuan University*, 8(1), 105–117. (in Thai).
- Sittichok, P. (2017). *Management of boutique style hotel affecting of service selection of Surintra boutique resort of foreign customers*. (Master's Thesis). Bangkok: Graduate School, Bangkok University. (in Thai).
- Sittinon, K. (2014). *Nypa palm management in the Pak Phanang district*. Bangkok: Department of Marine and Coastal Resources. (in Thai).
- Sudasna Na Ayudhaya, B. (2018). Development of handicrafts to promote Tawai village community – based tourism. *Thammasat Journal*, 37(1), 125–148. (in Thai).
- ThaiSitta, A. (2016). The art of boutique hotel room decoration design to persist in the customers forever. Retrieved June 1, 2020, from: <https://www.a-lisa.net/topic/1609>. (in Thai).
- Thongkaew, S., Sodhiban, P., & Saribut, U. (2015). A study of local wisdom to product development the community promote tourism of Chachoengsao province. *Art and Architecture Journal Naresuan University*, 6(2), 133–147. (in Thai).
- Thongproyai, T., & Boonmee, K. (2018). Effective products value increasing of reed product community enterprise group in region of central northeast part. *Dhammathas Academic Journal*, 18(3), 141–149. (in Thai).